

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Duminec'a, Foi'a, candu concedu ajutóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe $\frac{1}{4}$ 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu seu $2\frac{1}{3}$ galbini mon. sunatória.

Anulu XXXV.

Se prenumera la poste c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 65.

Brasovu 21|19 Augustu

1872.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

Societatea academica romana.

Reportulu delegatiunei.

presentatu societatei academice in siedint'a din 3 Augustu 1872.

5. D'in lucrarea lessicografica s'au publicatu treidieci si cinci de colle in septe fascicule de cate cinci colle, si a nume doue fascicule de glossari si cinci de dictionariu, atatea prin urmare cate se poteau typari cu allocationea preveduta in budgetu pentru acesta lucrare: coci de si allocationea bugetaria prevede typarirea a 40 de colle in cursulu annului, inse d'in acea-asi summa dedelegationea a cautatu se responda anticipatu una parte d'in remunerazione acelioru D-ni collaboratori, alle caror lucrari nu s'au typarit si nu se poteau typari in cursulu acestui anu, déro cari, in virtutea conclusului luatu in sessionea trecuta, aveau dreptulu a reclamá anticipatu una parte de remunerazione ce li se cuvene pentru lucrarea loru. Asiá déro, pentru ce nu s'a inceputu, cumu se decisese, typarirea dictionariului d'in doue locuri, se esplica prin acésta singura impregiurare a lipsei de fondu allocat, fora se mai adaugemu, co applecarea unei asseminea mesure, chiaru candu amu despune de fonduri, ar intempiná in practica difficultati apprope invincibili. Appellulu de abonamentu la dictionariu a avutu resultatul destullu de satisfacutoriu: listele inapoiate peno acumu, cari facu mai numai a treia parte d'in celle impartite, dau unu numeru de mai bene de cinci sute de abonati, si prin urmare una summa rotunda de 10,000 de lei de incassatu in cursulu annului inceputu ca diumetate de pretiu allu acestor abonamente, si una summa totu atátu de mare de incassatu in cursulu annului urmatoriu cu alta diumetate a pretiului acelioru-asi abonamente, asiá in cátu in budgetulu annului urmatoriu, la vrt. venitureloru d'in vendiarea numai a dictionariului, se va poté inscrie summa de lei 20,000. In compuirele annului inceputu summ'a de bani prensi si incassati d'in vendiarea dictionariului figuredia mai mica, edeco in cifra de lei 8,600, totusi cu multu superiore cellei de lei 1500, ce se prevedea prin budgetulu annului inceputu co au se se incassedie d'in vendiarea cartiloru, pre candu banii prensi d'in vendiarea altoru carti typarite de societate abia se urca la modest'a summa de lei 275. Déco incassarile facute d'in abonamente la dictionariu in cursulu annului inceputu nu se suie, cumu s'ar asteptá cineva dupo numerulu abonatiloru, cellu pucinu la cifra de lei 10,000, caus'a este co pre de una parte unu numeru de abonamente au fostu peno acumu numai annuntiate, fora se se fia tramessu si pretiulu abonamentului, éro pre de alt'a co la unele abonamente s'a scadutu pretiulu numai la diumetate: in acestu d'in urma casu s'a affatu delegatiunea cu cererea baronului Ursu, presedinte allu comitetului unei circumscriptione de scole primarie in cerculu Fagarasiului, care a reclamatu in favorea acelioru scole abonamentu cu unu pretiu mai scadutu: delegationea a credutu co in favorea scoleloru primarie se cadea se accepte acesta cerere, si nu se indouesce co, societatea se va unu cu delegationea asupr'a acestui punctu: cereri de asseminea natura s'a mai facutu, si satisfacerea loru spendura si de la votulu societatei. — De cestionea dictionariilor se tine si cererea ce a facutu D-nu Ispirescu de a se typari cu spesele societatei unu micu dictionariu de terminii speciali in artea typografica.

6. Nu s'a potutu inse typari diplom'a asupr'a careia s'a luatu unu conclusu in sessionea trecuta, pentru co summ'a ceruta pentru modelulu presentatu

delegationei de cota commissionea insarcinata cu acesta lucrare, era asiá de mare, incátu nu se potea accoperi din paragrafulu speselorou estraordinarie; apoi de alte paragrafe nu se potea despune.

Cu tote acestea delegationea nu a lipsit de a comunicá, prin anume adresse, fia-carui'a d'in cei 28 de membrii allessi in sessionea trecuta, numirea sea de membru onorariu seu corespondente. De la cei mai multi membrii onorari, mai allessu straini, s'au primitu respunsuri affirmative si plene de multiamiri cota societate. Asiá d'in strainii numiti membrii onorari ai societatei au respunsu Domnii: 1. Charles de Linas, 2. cav. G. Biondelli, 3. cav. B. Capellini, 4. A. Ubicini, 5. E. Egger, 6. com. F. de Lasteyrie, 7. Lord Stanley, 8. Ernest Desjardins, S. com. A. Uwarow; n'au respunsu Domnii: 1. Fr. Bock, 2. Philarète Châles, 3. baron Ad. d'Avril, 4. W. Fröhner, 5. Adrien de Longperrier, precum neci Domnii F. Monlau si I. I. Steenstrup, numiti membrii onorari inco d'in sessionea annului 1870, candu li s'a si notificatu, dero neci atunci nu au respunsu, si credendu-se co pote nu au inteslessu testulu romanescu allu adressei li s'a facutu si a dou'a notificatione si cu testu francesu.

Dintre romanii numiti membrii onorari, au respunsu cu multiamiri pentru societate Domnii: 1. C. Cretulescu, 2. P. Vasiciu; n'au respunsu inceputu Domnii: 1. Archiepiscopu si Metropolitu Andrei Siaguna, 2. P. Campianu 3. G. Polizu; éro Domnii: 1. P. Campianu, 2. P. Cuciureanu, 3. G. Ioanide au respunsu declinandu onoreu ce li s'a facutu de societate. In fine d'in Români numiti membrii corespondenti, au respunsu affirmativu si cu multiamiri Domnii: 1. P. Vasiciu, 2. Gabr. Popu, 3. Ioanne Moldovanu; n'au respunsu Domnii: I. Ioanescu, Gr. Stefanescu, C. F. Robescu, Dr. M. G. Obedenariu.

In respectulu membrilor onorari cari nu au datu neci unu respunsu, nu e nemica de dissu: Societatea prin assemnia allegeri solve unu tributu de respectu cuvenitul marilor illustrationi litterarie si scientifice, si acesta-a fora neci una restrictione sau conditione, remanendu la delicatei'a numitului a respunde sau nu cu multiamiri la votulu societatei; nu se pote inse dice totu atatu si despre membrii corespondenti: pentru acestia, dupa parerea delegationei, cei ce i propuna la allegerea Societatei ar cauta mai antanu se se assecure de acceptarea celor propusi.

Veri-cumn inse e necessariu unu regulamentu care se preveda ce lucrari si in ce conditioni se se cera de la membrii corespondenti: numai asiá s'ar poté demonstrá necessitatea de a immulti assemnia membri la fia-care sessione a Societatei.

III. Starea materiale si finantaria a Societatei se va vedé mai lamurit u d'in tabelele detaliante allaturate pre longa acestu reportu, si a nume: liste de cartile cumporate si donate in cursulu annului inceputu, si tabele de compturi, marginindu-ne aci a observá inco urmatoriele:

1. Ministeriulu cultelor si instructionei a destinatul pentru usulu societatei doue camere in planulu de diosu allu Universitathei.

2. Pentru marirea sau cellu pucinu restabilirea subventionei d'in partea guvernului nu s'a potutu face nemica, ci si pentru annulu 1873 s'a trecutu si votatu modest'a summa de lei 10,000.

3. Onorabilele Domnii commembri, P. Poenariu a donatu societatei diurn'a sa de membru allu delegationei in summa de lei 235 pentru mobiliariulu biblioteciei.

4. Parentele Protosyngelu Melchisedecu Radeanu prentu la seminariulu Socola, a facutu conoscutu delegationei co vré a doná societatei patru sute de galbeni No. 400 #, cu restrictione inse de a se bucurá, pre catu va mai trai, de folosele acestei summe, cerendu totu-deunadata, ce conditioni utili i s'aru potea offeri de societate. Delegationea a respunsu co nu i s'or poté offeri alte folose de cátu

celle ce trage si dens'a d'in alte fonduri alle selle, si co aceste procente i se potu responde regulat in doue semestre, sub resvera inse de probarea societatei. Parentele Protosyngelu a declarat, co se multiamesce si cu aceste conditoni.

5. Intre donationile, cu cari s'a inavutu bibliotec'a societatei figuredia, cumu se vede d'in liste allaturate, si doue lade cu documente, donate de Domn A. I. Ghica, documente cari, d'in lipsa de tempu materiale, nu s'au potutu inco cercetá, regulá si classificá.

6. Presedintele societatei pentru studiulu limbelor romane de la Montpellier a cerutu ca societatea nostra se tramita acellei societate cátu unu esemplariu d'in typariturele selle, promittendu co societatea de Montpellier nu numai va analisá si annuntia, inrevist'a sea, typariturele nostre, ci inco va tramit si ea societatei nostre esemplarie d'in tote typariturele selle.

7. D'in celle espuse si mai vertosu din compuirele allaturate se va vedé, co esserciulu annului inceputu presentu unu escedente destullu de insemnatu si co acestu escedente se va mari mai multu prin incassarea d'in vendiarea cartiloru, mai vertosu si in speciale d'in vendiarea dictionarului; cu toté acestea, atátu acestu escedente, cátu si celle alte fontane de veniture, fiindu destinate la urmarirea si realizarea de scopuri speciali, resultá, co medilocele materiali, de cari despune societatea, nu se potu applicá decat la esplorarea unei parti a campului deschis lucrariloru selle, pre candu alte parti forte importanti alle acelui-asi campu cauta se remâna, cu mare dauna, in completa nelucrare: nu vomu dice nemicu despre lips'a de mediloce pecuniarie necessarie la lucrările sectionilor istorica si scientifica; déro chiaru spesele, ce necessita manipularea adunarei societatei in sessione generale nu se mai potu accoperi cu subventionea, d'in care se accoperiea peno acumu. Toti membrii connoscu déjà, ca acesta strimitore a fostu principalele motivu, care a indemnăt pre delegatione a cere cu inconsistentia, ca toti membrii se propere a veni se ieà parte la sedentiele sessionei presente.

Presedinte. A. T. Laurianu,

P. Poianariu,

V. A. Urechia,

Secretariu generale. J. C. Massimiu.

Limb'a romana in statu.

(Urmare.)

(—) III. Onoratulu tribunalu din Alb'a-Juli'a, dupa cum mai atinseramu, -si baséza decisiunea sa pre §-lu 13 alu Art. 44—1868, argumentandu, cum ca dupa acestu § limb'a proceselor ordinariie la tribunalele regie numai maghiar'a pote se fia dupa-ce prescriptele §-lui 9 alu citatei legi avea valórea loru numai pentru tribunalele jurisdictiuniloru, pana ce se voru organizá definitivu judecatoriele.

Ne ajutam aici pucinu de citatulu articlu din „Kelet“ spre a arata catu de nefundata este opinionea de susu.

Éta ce dice acelu diuariu la argumentarile tribunalului de Alb'a-Juli'a cu privire la §-lu 9 alu Art. 14—1868.

„Este adeveratu, ce e dreptu, cum ca conformu §-lui 13 Art. 44: limb'a oficiosa a tuturor judecatorielor denumite prin guvern, este eschisivu cea maghiara“; intrebamu inse pre on. tribunalu, ca scie ce este de a se intielege sub expresiunea: „limba oficiosa“? Expresiunea, limb'a oficiosa, referescese ea óre la administratiunea interna seu la esibite?

Decisiunea tribunalului schimosindu lucratul, atunci candu voiesce a aplică oficiositatea limbii, nunumai la administratiune, decisiuni interne si corespondentie, ci si la limb'a exhibitoru si apararei verbali, vine in contradicere cu legea insasi. Pentru ca de ar' fi acest'a aplicare a legei la tota deregatoriele de statu, atunci nu ar' primi suplice in alte limbi nece ministeriile, nece oficiale subalterne (d. e. cele financiale etc.) fiindu si acestea deregatorii denumite de statu. Cumca acésta s'ar' intemplá astfeliu, nu credemu, ca on. tribunalu ar' poté-o afirmá.

Déra abstragandu dela acésta, óre proces'a tribunalulu astfeliu dupa cum se cuvinte judeului preceptoriu, atunci, candu a aplicatu la motivarea decisiunei sale §-lu 9 alu Art. 44?

Cetit'a on. tribunalu óre cu atentiune acestu paragrafu si pre lenga acel'a are cunoscinta despre §-lu 7 alu Art. XXXII—1871?

Paragrafulu 9 citatul de tribunalu sustiene apriatu pentru procesele portande prin advocati pracs'a de mainainte, nu numai cu privire la limb'a procesuarei ci si a sententialor, pana atunci, pana candu legislatiunea va decide despre organisatiunea definitiva a judecatorielor si intr'oducerea verbalitatei.

Intrebamu acuma, efeptuitus'a organisatiunea definitiva a judecatorielor? Introdusus'a verbalitatea, si déca s'ar' fi intemplatu aceste, decis'a óre legislatiunea despre intrebuintiarea limbelor? Art. XXXII—1871 de lege, defige pentru organisatiunea definitiva trecerea a doi ani dela inaugurate. Trecut'a dela inaugurarea nouelor tribunale, dela 1-ma Januariu 1872, pana la 17 Apriliu cei doi ani?

Noi inca suntemu de acordu cu romanii, scriitorii art. din „Kelet“, intru de a sustine, cumca §-lu 9 a Art. 44—1868, nu poté fi ne-ce decum astfeliu interpretatu, dupa cum 'lu interpretéza on. tribunalu de Alb'a-Jul'i'a. Si acest'a nu numai din motivulu, ca tribunalele nu sunt inca definitiv organizate, ci si din motivulu, ca-ci insasi legislatiunea a decisu deja asupr'a intrebuintiarei limbelor in nouele foruri judecatoresci.

Este cunoscutu, cumca pre tempulu prorogarei Art. 44—1868, foruri judecatoresci denumite de statu erau numai cele de instantiele mai inalte, éra cele de prim'a instantia erau totu jurisdicationali.

Paragrafulu 13 erá destinatu numai pentru forurile judecatoresci de instantiele mai inalte, ca-ci la acelea figuréza numai limb'a oficiului, — a partitelor nu, dupa ce la aceste instantie partitele nu dau nece unu drepstu procesualu, acolo nu se liau cu partile protocole, nece nu li se dau resolutiuni; ci corespondentia cu partile merge totu prin judele de prim'a instantia, cumca si la adoua instantia potu se ajunga procese in alta limba compuse, decatu in cea unguresca, spune expresu §-lu 12 Art. 44—1868, unde dice „ca procesele nu s'ar' fi portata (vedi bene la instantia prima d. e. la tribunalulu din Alb'a-Jul'i'a) unguresce“, in casu de lipsa se traducu la instantia mai inalta in unguresce, instantia mai nalta opoi 'si face decisiunea unguresce, si astfeliu o tramite la judele de prim'a instantia, carele inse este datoriu la cerearea partei a io edá in limb'a ei propria. Pre acel'asi punctu se vede, ca voiesce si on. tribunalu regiu din Alb'a-Jul'i'a a se pune cu limb'a, unde stau tribunalele de instantiele mai nalte.

Legislatiunea inse a decisu altu-cev'a. Si anume: Art. IV—1869 § 6 pt. 1 dice expresu, cum ca dispusatiunile §-lui 13 alu Art. 44—1868, voru remané si pre viitoriu (adeca si dupa nou'a organisatiune judecatorésca) in aplicare numai la judecatoriele mai inalte!

Judece acumu ori ce laicu: cum se unesce decisiunea on. tribunalu dein Alb'-Jul'i'a, cu acésta dispusatiune a legei? Potuse óre aplicá prescriptele §-lui 9 si 13 ale Art. de lege 44—1868, la nou'e tribunale in sensulu decisiunei tribunalului susuludata?

Nu; si érasi nu.

Prin cele prin noi pana acum desfasiurate, credemu a fi lamuritu in destulu drepturile partitelor de a se folosi de limb'a loru la nouele tribunale, — ar' mai remané se ne damu si opinionea asupr'a usului, pre care-lu precepe si sustiene §-lu 9 alu Art. 44—1868, pentru procesele ce sunt de a se portá prin advocati.

Despre acésta inse alta data.

Brasovu 26 augustu 1872

Natiunea romana din Transilvani'a privesc cu indignatiune la tota apucaturele srietiei politice a antagonilor ei politici, cari prin momeli voru a oscote din sarita, a o impinge de pre terenulu ei celu tare alu pasivitatii pentru dreptulu nationalu politicu, ad, pana candu ni lu voru recunóisce pe acesta, impinge pe calea cea lunecósa a recunócerii ignorarii nostre, si a acestui dreptu prin lepadarea de elu faptica, ceea ce urméra de sene, dupa primulu pasu alu intrarii in diet'a din Pest'a, cu care pasu deodata se recunóisce si desfiintarea dreptului nostru politicu nationale cá egale; — indesiertu se ar' protesta, indesiertu s'ar' parasi diet'a, tota indesiertu, indata ce voru fi recunoscetu prin intrare, ca totu ce s'a facutu prin ea s'a facutu cu dreptu de competencia. — Hei! déca pana acum nece marcaru unu diurnal maghiaru nu a scosu in publicitate séu la targu nece atata bunavointia, ca natiunei romane din Ardélu totusi i se cuvinte dreptu nationale politicu, dupa cum l'a avutu asiediatu prin factorii legislatiunei si sactionatu de monarcu pentru Ardélu; déca ele din contra urgíteza se se intetiésca acum si fusiunea Transilvaniei cu Ungari'a totu cu ignorarea dreptului politicu nationalu alu maioritatii tierii acestia, si spre a stórcse la acésta catu de pucinu consensu prin intrare in dieta si din partea romanilor, condamna passivitatea si impulpa pe activisti, dór le voru face ei acestu servitiu, apoi indesiertu astepti apa din pétra séca!

Maiest. Sa regule apostolicu inse nu ne poté ignora dreptulu, pe care l'a sanctionatu drépt'a inaltie Sale, si dupa cum s'a disu in cuventulu de tronu trecutu, ca nece o fractiune nu se va mai afila in scurtu in imperiu, care se nu usese de fructele constitutiunei, va luá acum in considerare parentésca a midiuloci, cá se nu mai flmu ignoratiu paria politici, lipsiti de dreptulu nationale politicu. — Romanii si passivisti si activisti toti suntemu solidari intru pretensiunile de a li se recunóisce acestui dreptu in deplin'a lui mesura avuta, cetésca vercine numai programulu activistilor cá materia pentru congressu si va vedé, ca natiunea romana e solidaria in pretensiunile sale si deversitatea e numai in delicate'a modului de procedere la eluptarea recunócerii lor. Rogamu dér' si foile maghiare, se nu se osteneșca a ne dolui si tangui, ca amu fi imparechiatu, ca nu suntemu; toti, afara de unii cu capu'n strait'a maghiara, stamu la sentinel'a luptei pentru eluptarea recunócerii acestui dreptu, care nu ni se mai poté indulungi denega, pentru amicitia interna. — Atitudinea romana facia cu antagonia politica e generale, e si franca, e patriotica, cine o desconsidera se ruinéza si pe sene deodata. —

— Acum se desfasiura lucruri seriouse.

„Pester Ll.“ se redica incretiendu fruntea oficiosa catra Serbi'a si catra serbii unguresci, cari luara parte la serbarea suirii pe tronu a princ. Milanu in Belgradu incusandu pe acestia, ca au primitu pe pr. Milanu in gradin'a palatului cu strigatulu; „se traiésca regele serbilor!“ si dicundu ca nu e de crediutu, ca s'ar fi adusu omagiulu acestu vendiatoriu de patria, deca serbii acestia n'ar fi fostu securi, ca urarea le va fi bine si cu gratia primita. Demustratiunile totu crescute, sub festivitate asia: la decorarea orasului s'a aplicatu mariera serbiei vechia si a celei viitorie, pe una porta de triumfu se cetea inscriptiunea: „Marginile tale se se latiesca, acesta o dorescu toti serbii din tota tiera“ si artea s'a aplicatu in servitiulu ideei de o serbia

mare; unu tablou lithografatu si impartit u representa pe Milanu redicandu drépta la juramentu, si incungiratul de serbi armati si animati tiene o fasiatura de chartia in man'a stanga cu inscrierea: „Bosni'a, Erzegovina, si vechi'a Serbia trebue se fia ale mele“. In fine se redicara toaste insufletite „setóse de resbelu“ si érasi se virira serbi din Ungaria spre a comenta aceste toaste resbelice si unu verisioru din Becicheru si altulu din Pancsova se plangea cu amaru, ca in Ungaria se apasa ei si toti serbii si de exemplu adusera (disolverea congresulu.)

Vorb'a lui „Pester Ll.“ mirosa a pulbere, că cum amu fi in ajuunu dechiararii de resbelu.

Vremu se scimu, dice „Pester Ll.“ déca aventurarii din Belgrad afla spriginu, déca nu li se dice, ca se joca cu unu jocu fatalu. Si dupa tote aceste vremu, ca barbatii nostri de statu se decida. In Belgradu se se iè pe sema meni, cace lunga poterea mare européna Austro-Ungaria, pentru micul statu Serbia, a joca rol'a unei Serbia mare, insemnéza ruin'a secura; si déca ar' fi se se faca vreo atractiune intre Ungari'a si Serbi'a, precum dorescu marii Serbi, asta se poté intempla numai pe contul Serbiei, care atunci nevrendu si totu cade in sinulu Austro-Ungariei. Asta se si o insemane céi din Belgradu, pena a uu se lasa impinsi in politica aventurosa, si astfelui de hujete trebue se se desapróbe de catra barbatii de statu, cari contéza la acestu titlu scl. Asia verbesce oficiosulu „Pester Ll.“ — Déca vomu trece de aci la caus'a orientale, in care popórele suntu acumu mature spre a-si asecura nedependentia singure, fora amestecu, vomu lua, ca Austro-Ungaria pentru perderile avute nu poté se nu ie parte la caus'a orientale spre a se reinmari, apoi dieu, nu e departe ajuunu de a se sufla in trembiti'a resboiu, cu care sufla si „Pester Ll.“, — cu tota, ca nu se sci, ce se va decide in Berlinu asupra causei acesteia.

Cam opropos la caus'a orientale, referentulu austriacu in causele orientali cons. br. Depont inca merge cu Maiest. Sa la Berlinu, semnu, ca trialiantii voru avea a se tocni in regularea séu imparial'a causei orientali, unde s'ar' cere se se caute tocma si consensulu romanilor, déca e se se reguleze fora varsare de sange. —

— Exercitiele militieei Ungariei cu armesi mitralese se tienu mereu petutindenea. La Sangiorgiu secuiu se concentra un'a brigada de honvedi cu mitralese si cavaleria, că in stare de resboiu preste 3000, unde siefulu comandantu Gräf va tiené evolutiunile de proba. In Sabiu asemene e tabera, armata c. r., unde archiducele Wilhelmu inspecionéza artileria de unde merge la Muresiu Osiorheiu spre asemene scopu. Ungari'a ce e dreptu arméza si exercéza mereu si foră respiriu, că cum s'ar' afila in ajuunu unui resbelu. Dér' tota Europa face plus minus asemene. De flori de cucu se scie, ca nu. —

Diet'a Croatiu s'a amanatu pana in 3 Novemb., de vreme ce incepe diet'a din Pest'a si in 16 sept. sesiunea delegatiunilor in Vien'a, cari estimpu voru avea a cuteză multe.

Starea cea misera a unor co-mune in tiér'a etc.

(Urmare.)

f) Esecutiunile.

Nice unu soiu de bani fia contributiune fia aruncuri comunali, fia amende, ele nu se potu incassa foră esecutiuni violente. Caus'a este seraci'a completa. Vite nu sunt, bucate nu ajungu. —

Plangi de mila, candu vedi, cum se rapesc omulii seracu farin'a cu saculu, carneea afumata din podu, securea dela lemne, lantiulu si rót'a dela caru, perinile din patu si vestimentele de serbatori.

Femeia si copii plangu intindiendu manele catra acesti sbiri nemilostivi; éra barbatulu supus de durere cu ochii plini de lacrimi privesc, cum i-se transpórtă obiectele cumporate cu munca onesta in podulu judelui.

Acăsta magasia se deschide în timpulu licitației. Lipsa de bani aduce lipsa de cumpărători. Obiectele zalogite se vendu adesea cu a cincea parte din preț!

B. Clic'a si speculatiunile ei.

Precum ideile mari, frumos -si au reprezentanții în șoameni probi și onesti, totu asemenea coruptiunea și coruptibilitatea -si are esecutorii sei în șoameni misiei și blasphemati. Mai în fiacare comună se află cati-va șoameni, efluxu alu demoralisarii, legati între sene prin spurcatele interese ale castigului. Inventiosi că draculu, storcu și sugu sangele Romanului că vampirii prin machinatuni si intrigi infernali, de care-ti sta mintea in locu.

Incepă prin a smomi pe omu prin beuturi si prin ai facilita modulu de risipa cu bani imprumutati, pana ce datoria numinala se urca la sum'a insolvibile. Vitele si realitatile omului se iau si elu cu copii in spate parasesce comun'a că se amble vagabundandu in lumea larga, fora a -si mai vedé vetr'a, unde a crescutu, nice loculu cu osemitale parentilor.

Alta data ii implica in procese nedrepte. Se promite ajutoriu si ii parasesc in calea diumentate. Se dau bani de care au trebuita că litiganti, pentru că inaintea terminarii procesului se-i duca la sapa de lemn.

Nu este procesu in comuna, din care se nu profite catu de pucinu. Se unescu cu o partita, alte ori cu amendoua, dupa cum au prospecte de castigu. Combatu din tōte poterile impacatiunea si prin machinari si intrige de totu soiulu aducu incurcaturi, din cari litigantii esu fluturi.

Se unescu cu tutorii contra pupililor facu acte false si le rapescu avere. Candu justiti'a prin multe silintie ajunge se constata adeverulu, de cele mai multe ori n'are ce esecuta, fiindu ca clic'a au espoataatu totu dela tutori.

Storcu testamente dela șoameni ticalosi, betivi, smintiti, etc. prin care adeveratii eredi sunt scosi din avere parintiesca.

In scurtu plag'a cea mai infioratōria asupr'a comunelor mai pre totu loculu este acăsta clic'a. Inmultirea proceselor merge progresandu si propo'tia a ajunsu deja ca 1: 5.

Evreii nu facu mai pucina stricatiune ci mai multa, dēr' de ei nu mai vorbescu mai multu, din simpla cauza, ca despre apucaturile loru s'a vorbitu mai de multe ori si cu destule probe si se va mai vorbi.

Proprietarii si arendasii inca nu negligéaza a pescui in turbure si a se folosi de starea misera a omului.

Că se nu me intindu prea multu trecu cu tacea preste pactele, prin care angagéza in timpulu lipsei braciile romanului pentru unu anu intregu si altele de asemenea natura, si amintescu numai, ca globescu de vita scapata in mosia loru dela 1—5 fl. v. a. si pagub'a facuta remane neplatita.

Furturi.

In timpurile vechi erau bande de hoti organizate cu capitani că Jianulu, Codrenulu, Pintea etc. pe care poporulu seracu i-au redicatu in numerulu eroilor, ca-ci unde vedea seraculu -si ascundeau baltagulu si-i da de chielușla. Astadi in aceste timpuri triste demoralisarea a creatu fiantie misere, care fura ferulu de pe rōte, zechia, securea etc. pentru că se le duca la evreu pre rachiu.

Hotia nu mai e meseria, ci medilociu de a-si castiga spurcat'a de ametișa a rachiului, prin care se mai uite celu pucinu cate-va momente greutatile, ce-lu apasa.

Resumatu.

Din cele premise jafulu, ce cade asupr'a omului seracu in terminii de midilocu, este urmatru:

Pe langa repartitiunea aruncurilor comunali platescu mai multu . . fl. 5.—

Pe langa pedepsele, ce are se le platésca in conformitate cu legea pen-tru prevaricatiuni si abateri . . fl. 5.—

Usuri si incarcari nedrepte asupr'a contributiunei	fl. 2.—
Pe langa repartitiunea proporcio-nata ce s'aru cuveni pentru cumpera-rea taurilor, armesarilor si alte lu-cruri comunali	fl. 1.—
Daune facute prin vendarea za-logeloru	fl. 5.—
Peste taxele legale platesce no-tariului mai multu	fl. 1.—
Perderi in procesele causate său incurcate de clic'a	fl. 5.—
Beliturile proprietarilor pentru prevaricari de campu si padure . . fl. 5.—	
Fraude la ovrei pentru beutura fl. 5.—	
Furturi mici	fl. 2.—
Essecutorii iau preste competititia . . —	50 cr.
	Suma fl. 32,50c. ¹⁾

v. a. pe anu.

Armele de aparare a le poporului.

Că se putemu esplica imposibilitatea, in care jace, este bine se ne vedem cu 20 ani in urma. Poporulu abia scapatu de timpurile ingenunchiarii de timpulu anterevolutionariu, candu viati'a eră mai multu patriarchale, cadiu sub jugulu absolutismului. Sistem'a laudata de multi din unele puncte de vedere, inse desastrōsa din punctul de vedere alu moralitatii. Poporulu ingenunchiatu deodata sub povar'a unoru greutati abia suportabile, implicatu in diferite cestiuni de controversa cu proprietarii, espusi unoru jafuri, de care n'avusese nici ideea au facutu resistintie legale si plangeri, care tōte s'au spartu in capulu lui. Tacsatu de insubordinatiune eră silitu se-si inchidia gur'a si se planga. Ajungandu cutitulu la osu a usatu de ultimulu dreptu mare alu omenimei, a opusu forti'a la fortia. Declaratu de rebelu a fostu pusu in stare de asiediu. Au platit resistintia cu aresturi multe si tratari brutale; er' spesele cu mic'a avere, de carea dispuneau ²⁾.

Patim'a ii a invetiatu minte si siau formulatu tes'a.

„Da cui ce'ti cere pana vei ave si nu mai intreba“. Seracitii s'au umilitu si demora-lisatu. S'a schimbatu sistem'a, inse șoamenii au re-masu. Starea miseriei a mersu crescundu. Candu s'au radicatu cate o voce contra judeului, notariului său szolgabiraului, Romanulu au fostu scosu a fora in modu brutalu si de multe ori amenintiatu său chiaru pedepsitu. Amarita satisfactiune.

Desperatul se intōrce a casa cu anim'a franta si impartasiesc tristele resultate familiei si vecinilor.

Aici asta sufletele nobile, care compatimindu cu dinsulu, facu dorerea suportabile. Convinsi, ca pana la Dumnedieu te despoua santii, eschiamu consolandise! Acăsta e sōrtea seracului se dè catu pōte fora a se plange. Cu tōte acestea suntu unii, cari nu se temu si ar' poté in-frunta tōte greutatile; dēr' hotiile si jafurile se facu cu tirait'a. Acestu motivu ii face dispusi ai lasă pe hotii si jafuitorii mai bine in plat'a lui Dumnedieu, decat se-si pērda tempu amblându pe la judecati si facundu spese, care potu se 'lu tienă mai multu decatul capitalulu in cestiunei. Reesitulu e totudeun'a dubiu, pentruca incusatulu sacrificia totu numai se nu fia doveditu. Elu are la dispo-sitia mii de midilōce de scapare. Eta dēr' justificata si a trei'a arma a Romanului. Le va plati Dumnedieu. — Dēca nu urmăda si dile de leturghia este mai de multe ori de vina crud'a seracia.

(Va urmā.)

¹⁾ Se povestesc de unu dorobantiu ce a inca-satu dupa liste de lenevire pentru fendulu scōlei cate 50 cr. si pentru persón'a lui cate 60 de cr. de copilu.

²⁾ Vedi d. e. actele procesului din Cuciulat'a din anulu 1857.

Passivitatea in districtulu Fagarasiului.

Candu in adunarea reprezentantilor comunali si a inteligintiei (?) districtului, ce avu locu la 28 Iuliu in biserică gr. or. din Fagarasiu si despre care s'a amintit si in jurnalul acesta, advocatul Pascariu facu atenta inteliginti'a si poporul, ca nu voru poté aduce la valore conclusulu passivitatiei, atunci passivistii cei mari strigau, ca ei ieșu asupra-si a face, că celu pucinu, afora de șrescavita boeri betivi, nici unu romanu, dēr' cu deosebire inteliginti'a, nu voru merge la urna, si ca ei -si veru pune tōte poterile, că passivitatea se se ob-serve strictu.

Entuziasmulu eră la unii atatu de mare, de si ne naturale, incatul unui neespertu i venea pe unu momentu a crede, ca dieu șoamenii acestia voru si faceo, si acăsta cu atat'a mai multu, cu catu, ca chiaru si ampliati administrativi romani, erau la parere cu susfetu si trupu pentru passivitate.

Pledau si votau acesti ampliati, șore din principiu său din alte interese marsiave pentru passivitate? Eu sun aplecatu a crede acăsta din urma din motivu, ca

a) Cu 2—3 luni inainte acesti ampliati erau cu totulu de principiulu activitatiei, ei in adunariile loru adoptasera acestu principiu, si au luat parte activa la conferinti'a din Sibiu, vatandu că tramissii districtului pentru activitate,

b) ca astazi ar' lucră pentru a se aduce la valore passivitatea, ceeace nu facu, din contra lucra pe sub ascunsu si pe facia a se alege deputatu la diet'a din Pest'a si inca deputatu de nationalitate maghiara, conte de vitia, carele pōta cele mai crancene procese urbariale in contra romanilor că se-i espropriedie.

Dlu Stanciu cunoscutu pana acum'a de mare passivistu, a amblatu in dilele trecute, dupa conclusulu de passivitate, din satu in satu, c ortesindu? pentru contele Teleki (?) si cu deosebire prin satele granitairesci, si inca cu asiā succesu, incatul, cum am intielesu, partea cea mai mare a granitiarilor, e castigata pentru Teleki. Acestu partisanu alu lui Teleki, convertat peste nōpte in activistu, 'si face trēb'a sa publice si in faci'a Dloru ampliati dechiarati de passivisti, ba chiaru cu consumtimentulu loru. (?)

Eta ce credu eu de Dlu Stanciu, pe carele de altminitreala 'lu stimediu pentru ca 'lu cunoscu de romanu bunu! Eu credu ca densulu, vediendu miseri'a nationale si neintielegerea partidelor in natiune, vediendu apoi, ca omenii districtului nu sunt sinceri nu sunt harnici (?) de a face nici activitate nici passivitate că romani, a cugetatu ca, pentru causele particulare ale districtului, se si afle unu barbatu, carele se le amble in treaba, cum li a amblatu Nasaudenilor deputatii loru. Deca grafulu ce si l'a alesu, e omulu de sperantia ce si o facu granitierii nu sciu. (Vai de omu! Red.)

Atata sciu Dle Redactoru, ca déca unu activistu pronunciatiu ar fi amblatu, lucrando pentru de a face poporulu se iē parte la alegere, cum ambla Dlu Stanciu că passivistu, ar' fi zbieratu de o 100 de ori tradare nationale, corumpere guvernamentala, vilitate etc.! Cum de taceti cu totii Dloru passivisti din Fagarasiu la pasurile Dlu Stanciu si Dvōstra Dloru ampliati passivisti, de ce ve faceti a a nulu vedé? Eata Dloru ce insemneadia a face politica cu anim'a si nu cu capulu, eata, cumu se desgolescu slabitiunile, eata cum ve parasesce poporulu si ve da votu de blamu! Eata ca passivitatea nu e esecutavera in districtulu Fagarasiului, unde sunteti voi passivistii Domni! *) eata ca cuvintele activistului Pascariu se implinesc!

Basn'a 4 Augustu 1872.

De multu nu am cetitu nemicu din Blasius dela metropolia. Io am fostu acolo in dilele trecute, ca acum cu calea fierata e usioru a calatorii.

*) Activistii pentru Pest'a? nu potu fi decat maghiaroni, pōte ca unii foră a sci, ce facu. Red.

Cred, ca ve-ti dorit se sciti, ce mai dicu omii pre acolo. Se ve spunu de'!, ce se vorbesce prin Blasius publice, pre strada. Este aici unu inspector de paduri, cu numele Geibel, care are unu salariu de vre-o 2,000 de două mii florini din diferitele fonduri si dela metropolia, ca e si inspector economic al domeniului metropolitan. Omul acesta sierbesce mai numai metropoli si nu fondurilor, cari lu-platesti. Se vedem ce lucra cu padurile? Se au tajatu mai tot, parte a venitului lemnului, parte le-a impartit, parte le-a datu — precum se dice — pre buna. In o ierna se taliara atatea lemn, catu sunt de lipsa la unu comitat, „Ast'a nu bunu, taimu josu, ca nu oblu, cresce altu oblu!“ si totu asiá, pana acumu abia mai sta pre petioare a 20-a parte din paduri. Si bunulu metropolit'u, — care de altu-mentrea e unu sufletu bunu si conscientiosu, pre cumu spunu — crede ca „nu bunu“ pentru-ca Gaibel a disu. Da ore dle Gaibel, Metheia inca nu bunu? unde lemnle grise numai ca petiorulu si obile ca lumen'a sunt de cate 4—6 orgii lungi; ast'a de ce ai pradatu-o mai tota? A fostu langa Blasius — aproape de mora o padurice numita Bercu, care sierbiea de locu de preambulare publicului. In Decembrie 1870 a trebuitu se predè arendatorele Mendl morm'a si iazulu dela Blasius, in stare buna, arendatorului nou, si cu ocasiunea predarei s'a ivit, ca iazulu e in stare rea, si ca prin urmare Mendl are se restituie arendatorului nou pretiul reparare iazului; deci a esit o comisiune oficiosa estimatoria, si acesta, ca se pota calcula cuantul sumei restituinde, a intrebatu pre dlu inspectoru Gaibel, de unde va da materialul necessar la repararea iazului? Acestu omu bunu — prietenu — a respunsu la protocolu: „din Bercu,“ (vedi protocolul respectiv!) Si éta, ca vectura materialului respectiv, din asiá apropiare, a constat pre Mendl cu cateva sute, de nu si cu un'a milia mai pucinu, ca din alta padure! Berculu se taima pana la pamant. Dnii din Blasius facu sgomotu. La acesta se treziesc m. — privesc pre ferestra, bercu nu-i ca 'n palma. Ce se facemu? „Richtig Exelencz herr! Se facemu unu alea! Lemnu ala nu fostu bunu, totu horgosu fostu, crescem io altu fain oblu! Io face planu la alea“. Gejagt gethan! planulu e gata, aducem lemn dela Pest. „Exelencz herr! Lemneala din Kárbunár nu bunu, totu horgosu, se taimu josu, facemu dile la lucra. Se talia carbunariu, lemn de sute de ani, se facu dile de lucru sute si mii; sute si mii de cara in padure dupa lemn. Si ce s'a facut cu dilele de lucru? S'a scosu trupinele din bercu, si s'a croit unu aleu, alu carui sustinere va consta pre fia-care anu 2—3000 cara de lemn!

Unu amicu mi-spuse, ca mai in lunele trecute ar fi disu catra densulu unu tieranu: „Vai ocosiu omu e mari'a sa Sgaiba, cunosc lemnle, care de cati ani e? Acum spunu, ca si-a facutu unu protocolu, in care vré se scrie totu lemnul, care de cati ani e? der' nu-lu pote cunosc pana ce nu-lu talia.“ — Frumosu vitiu facutu de omu prostu, si numai celi mari nu voru se precépa! Spunu, ca Dni canonici sciu tota acestea, der' nu cutéza . . . — ca Gaibel e persóna placuta la curte, pentruca scl. . . . .

Va privi Exelentia Sa la economia, se va convingo odata, ca ce lucra Gaibel! Pana atunci bine e se se asculte cei pre cari ii dore si se nu se respinga, ascultanduse numa planele unui Gaibel . . . din Aiudu! —

Totu acestu Gaibel trage din fundatiunea Siutiana — pentru singura padure din Springu, mi se pare 300 fl. si abiá o cercetéza de 3—4 ori pre anu. Bunu diurnu de 50—100 fl. fixu! Spunu, ca la tota causele fundamentali se cere mai antau opiniunea lui Gaibel!! Seraca natia, pre a cui mana ai ajunsu! Cu fundatiunile, cum stamu . . . cu alta ocasiune . . . —

Unu calatoriu, care spune adeverulu.

Cronica esterna.

ROMANIA. Intalnirea imp. la Berlin insufa temere si aici.

Una cestiu mare si despre care noi n'amu vorbitu anca, neavendu date cu totul positive, suntu propunerile despre cari se vorbesce ca le-ar pune inainte Rusia, in privinta Romaniei, dice „Rom.“ Ar fi vorba de nimicu mai pucinu de

catus de reluarea Besarabiei si acordarea, ca momela a deplinei nostre independintie, in cerculu de feru ce ne-ar face Ungaria pe de ua parte, prin Carpati si pe Dunare, si Rusia pe de alta, pe linia Prutului si pe la gurele Dunarii. Vomu vorbi mai pe largu despre aceste grave scomote.

In „Gazetta de Spener“ gasimua adeverata surprindere, ua nota, care anuntia c'artileria francesa, de la resbelu incóce'a luatua crescere, 'ndestulator si se 'ntreca artilleria germana. D. de Moltke trebuie se se fi emotionatu, si numai acestui faptu aru trebui se s'atribue ua lege publicata de diariul officiale din Berlinu, prin care se pune la dispositiunea ministrului de resbelu, afară de cifrele alocate 'n budgetele ce s'a votat, ua suma de 20,000,000 pentru nove inarmari. Inregistrandu cu tota rezerva acesta declaratiune a „Gazettei de Spener, o consideram ca ua simptoma de pucina sicurantia, inspirata Germanilor de ultimele loru victorii.

Citimus in „Le Siécle“: Diariele prusiane si austriace se occupa mereu cu viitora intelnire a celor trei imperati, ense e forte greu ca din tote presupunerile ce circula se se deosebesca adeveratul motivu care a determinat pe siefii celor trei puteri a se intalni, si intervenirea neacceptata a tiarului urmeză a sta 'nveluita cu unu ore-care noru.

Faptulu, care prin curiositatea lui merita se fia notat, e schimbata de politie ce se facu de cateva septembani intre diariele uiguresci si cele din Berlin. Cele d'antaui s'area forte mandre de rezultatele anca recunoscute pen'aci ale politicei comitelui Andressy, si, din parte-le, organele din Berlinu nu se gandesc catusi de pucinu a contesta celor din Pesta legitimitatea acestei satisfactiuni pe care o aproba.

Cu tota astea, intre presa din Viena si cea din Berlinu, nu domnesce ua deplina 'ntielegere.

Dup'ua versiune indestulu d'acreditata, cestiu Orlintelui si cestiu polonesa nu voru remane straine de deliberatiunile conferintii de la Berlinu. In cea-a ce privesc a doa cestiu, ar fi vorba numai se se proclame puru si simplu ca nu esiste. Pentru cele trei puteri, cari si-au impartit intre densele Polonia, nu va fi ua mica satisfactiune d'a constata, tocmai dup'ua suta de ani de la acesta impartire, slabirea simpatielor in favoreea acestui nenorocitu poporu si conservarea definitiva a violarii dreptului stabilitu in 1772.

Catus despre cestiu Orlintelui, departe d'a dispars de la ordinea dilei, nu pote de catu se dea locu la nove camplicatiuni. Austria, esclusa din Germania si din Italia, asta-di cauta teremu ca se jocu unu rol si se'si mai redobandesc ce-va din vechia influntia pe care a percut-o de la 1859 si mai alesu de la 1866. Acestu teremu e gasit u gata 'n Orlinte, si interesulu Prusiei e d'a favorisa vederile vechiei sele rivale, a carei activitate, intorsa in alta parte, nu va cauta se 'ncurce planurile dinastiei Hohenzollernilor in Germania. Pote ca numai prin luarea 'n considerare a acestui punctu de privire se va pute ghici secretulu impacarii dintre 'nvingatori cu 'nvinsii loru de la Sadowa.

Ense, naintandu spre Orlinte, Austria se va isbi de Rusia, si dec'acesta cestiu se va pune in conferintiele de la Berlinu, divergintiele cari esistu in stare latente se voru manifesta intr'unu mod palpabile. Ca se se puie in intielegere cele doue rivale cari 'si disputa suprematia pe tieruri Dunarii de josu, ca se evite unu resbelu teribile, se va simti necesitate d'unu midilocitoru, si acesta e rolulu pe care d. de Bismark pote ca'l doresce.

Belgradu, 22 Augustu. — Printr'un'a proclamatiune a sa principele Milianu, multiamindu natiunii serbe si regintii, declara, ca vré se fia unu principie constitutionale, promite se cultive ideile nationale ale parintelui seu, se radice si mai multu stima ce se da Serbiei, in fine manifesta iubirea sa pentru ordine si legalitate. Proclamatiunea a fost favorable primita.

Belgradu, 22 Augustu. — Nouu cabinetu definitivu s'a formatu astu-feliu: Blaznavatz, presedinte alu consiliului, ministru de resbelu si de lucrari publice, Ristici ministru de externe, Iovanovici, ministru de finanțe, Velicovici, ministru de culte si ad-interim la justitia. Ministrii actuali Belimarcovici si Matici sunt numiti senatori, celu d'alu treilea membru alu regintii, Gavrievici sa retrasu la pensiune. „Rom.“

Belgradu, 22 Augustu. — Reprezentantele Italiei, Ioanide, a remisu principelui Milian ordinulu Lazare Maurici. Principele a numit definitiva nouu cabinetu: Blaznavatz, presedinte si la resbelu, Ristici la atacerile straine, Milojcovici la interne, Iovanovici la finanțe, Velicovici la justitia si provizoriu la culte, Belimarcovici, Matici, senatori, si Gruenovici a notificat in Belgrad proclamatiunea principelui catre natiune pentru primirea entuziasta, esprimendu multiamirea sea de principie constitutionale si promitiendu d'a cultiva ideile nationali (prin assistintia demnitarilor Statutului si a natiunii) si si de a si consacra vietia pentru salutea publica.

Principele, ducundu-se la biserică, a fostu salutat de Zivios. Dupa oficiul divinu, reprezentantele englesu, numit de decanu, va felicita pe principie in numele corpului diplomaticu. „Mon.“

Varietati.

De sera d. Ionescu va produce alte 5 piese: Kaliken Bergu, Ciobanulu la oi, ispravnicesa din Bîrdoiu, Panduru cersetor si Herscu-Bocegiu totu in Sal'a de redutu, si se spera concursulu on. publicu.

Institutula subscrisei concessionatu pentru educatiunea copililor in Brasovu, care de 3 ani se bucura de unu renume bunu, -si va reincepe cu 2 septembry. st. n. cursulu de invetiamentu in limb'a germana, romana, francesa, englesa si italiana, apoi musica si cantari, in desemnul si in totu felul de lucruri de mana femeiesci —, totu in locuinta strat'a Calderarilor nr. 519 era dela 1-ma octombrie. a. c. se va muta in strat'a Scheiloru nr. 134 in cassele lui Heschaimer. — deci se recomanda acestu institutu prevediutu cu profecori buni, si in care se primește copile si in viptu, tuturor acelor parinti, cari dorescu a dà o cultura mai innalta fizicelor loru. Mai de aproape potu servi cu program'a.

Maria de Joaneli.

Novissimu. C. Em. Péchy e liberat de of. de r. Comisariu in Ardeau si Comisariatulu incetéza adi. 31/8. In Viena toti ministrii si cei unguresci ayura consiliu pentru fipsarea mesagiului, in care unu punctu va atinge si causa Serbiei si cea orientale.

In Serbi'a fu demonstratiune la visit'a delegatului Rusiei. —

1—3

Concursu.

Pentru ocuparea postului vacantu de invetiatoriu gr. c. dein Magura Districtulu Naseudului se scrie concursu pana in 15 Septembrie st. n.

Emolumentele sunt urmatoare: 150 fl. leafa, 6 orgie de lemn si cortelu liberu. Doritorii de a ocupá acesta statiune au a atestá: a) moralitatea, b) studiale facute si absoevirea preparandie, c) aplicatiunea de pana acum. Celi ce voru fi sierbitu ca invetiatori cu succesu bunu voru fi preferiti.

Presidiul comisiunei scolare.

Cursurile

la bursa in 30 Aug. 1872 stá asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 24 ¹ / ₂ cr. v. a.
Napoleoni	—	—	8 " 72 "
Augsburg	—	—	108 " 50 "
Londonu	—	—	109 " 30 "
Imprumutul nationalu	—	—	66 " 50 "
Obligatiile metalice vechi de 5%	71	" 65	" "
Obligatiunile rurale ungare	81	" "	" "
" temesiane	81	" "	" "
" transilvane	79	" 25	" "
" croato-slav.	83	" 75	" "
Actiunile bancei	892	" "	" "
" creditului	343	" 60	" "

Indreptare. In Nr. tr. col. 2. seriea 17 in locu de acusatului citesc; acusatorului. Pe colona 4, novissimu trebuie se vina dupa Post'a noua; Milianu fiu de romana, nu romanu, ca-ce numai mama sa din famili'a Cartagiu e romana. Alte erori mice stracurate in columnarea sciriloru.